

Az akvárium távolabbi szélénél úszó T nagyságú halat a középponttól k távolságban K méretűnek látjuk. Az *ábrán* látható sugármenetek és a törési törvény felhasználásával (és valamennyi bejelölt szög kicsinysége miatt a szinuszokat és a tangenseket a szögekkel közelítve) kapjuk, hogy

$$\frac{K}{T} = \frac{k}{R}, K - T = (k + R)(\beta - \alpha), \frac{\beta}{\alpha} = n, \frac{T}{R} = \alpha.$$

(n a víz törésmutatója.) A fenti egyenletekből

$$k = \frac{n}{2-n}R \quad \text{és} \quad K = \frac{n}{2-n}T$$

adódik.

Az akvárium közelebbi szélénél a halat T méretűnek látjuk. Az (abszolút) nagyítások aránya tehát (n -et $4/3$ -nak véve)

$$N_{\text{absz}} = \frac{K_{\text{távol}}}{K_{\text{közel}}} = \frac{n}{2-n} = \frac{4/3}{2-4/3} = 2.$$

A hal látszólagos méretét nem a képének abszolút nagysága, hanem annak látószöge jellemzi. Ha a szemünk az akváriumtól a sugár c -szeresének megfelelő távolságban van, akkor a látószögek:

$$\varphi_{\text{távol}} = \frac{K}{k + R + cR}, \quad \text{illetve} \quad \varphi_{\text{közel}} = \frac{T}{cR}.$$

A szögnagyítások aránya:

$$N_{\text{szög}} = \frac{\varphi_{\text{távol}}}{\varphi_{\text{közel}}} = \frac{K}{T} \cdot \frac{c}{(k/R) + c + 1} = \frac{n}{2-n} \cdot \frac{c}{\frac{n}{2-n} + c + 1} = \frac{n \cdot c}{n + (2-n)(c+1)}.$$

$n = 4/3$ -dal számolva

$$N_{\text{szög}} = \frac{2c}{3+c},$$

ami a feladat számadataival ($c = 1$) $N_{\text{szög}} = 1/2$. A hal tehát kétszer kisebbnek látszik a távolabbi helyzetében, mint a közelebbiben. Ha nagyon messziről nézzük az aranyhalat ($c \gg 1$), akkor éppen fordított az arány, a közelebbi helyzetben látszik kétszer kisebbnek, s ha $c = 3$, tehát a sugár háromszorosának megfelelő helyről nézve a szögnagyítások éppen egyformák.

Több megoldás alapján

Megjegyzés. A megoldás során feltételeztük, hogy a hal a gömb egyik főkörre mentén úszik.

